

Jeanne Emélie Joséphine Pillet

Biserna jama

“Hiša za goste” je nedokončana. Od sedmih sob, ki so v njej, je do konca izdelana le tista, v kateri smo nastanjeni. To jutro se ljudi kar gnete. Mladi vojaki, pripadniki inženirskih enot, delajo. Slišim njihov smeh in ugovore. Neki tenor poje arijo iz opere Carmen: “*Il fiore che mi avevi gettato ... (Roža, ki si mi jo vrgla ...)*” Na terasi, ki obkroža hišo, me pevec pozdravi. Zelo zgovoren je, zabava me in je Parižan. Pogreša Pariz.

“*Madame*, sanjalo se mi je, da sem uslužbenec v veleblagovnici. Če bi le lahko spet videl Paname¹ in svojo družino ...”

“Razumem vas, toda ko se boste vrnili v Francijo, boste pogrešali Saharo. Ne boste je več videli z enakimi očmi.”

Pustim ga samega. Opera Carmen mu mora biti posebno pri srcu, saj še naprej poje: “*Parlami di mia madre ... (Govori mi o moji materi ...)*”

Terasa se je spremenila v gradbišče. Skupina zidarjev iz I-n-Salaha dela z veliko vnemo. Nekaj časa jih opazujem in se čudim preprostim orodjem, s katerimi opravljajo svoje delo. Da bi raztopili gašeno apno – v resnici gre za neki zdrobljen kamen, ki mu pravijo *timchent* –, uporabljajo za vedro kos zvite pločevine, izrezane iz stare ročke. Kamen drobijo na kosu razgrnjenega platna, da nič ne bi šlo v nič. Nato stresejo prah v posodo, drugo staro ročko, in ko ga je toliko, da iz njega lahko zmešajo omet, dolijejo vodo skozi primerno odprtino, ki jo skrbno zaprejo z navojnim zamaškom in zakotalijo, da se vsebina premeša. Gosto zmes dobijo iz ročke s pomočjo palice in jo uporabljajo namesto cementa. Ko se posuši, postane sivkasta. S kosom ročke – zidarških žlic namreč nimajo – ji dodajo snov, podobno kaolinu, ki ji pravijo *tabariq* in pripomore k lepemu videzu zidov iz opek.

¹ Paname – ljudsko ime za Pariz z začetka prejšnjega stoletja, ki ga uporabljajo še danes.

Zidarji so videti osupli nad mojim zanimanjem za njihovo delo. Vodji delovišča sem dejala: "S tako malo pripomočki zgradite zares lepe hiše." "Čudi me, da se vam zdi ta hiša lepa," mi je odgovoril. "Kar vprašajte kakšnega Tuarega, kaj si misli o njej."

Prav v tistem trenutku je prišel mimo eden izmed njih.

"Madame se zdi ta hiša lepa," mu je rekel vodja delovišča. "Bi jo ti imel?"

"Hiše so grobnice živih," je odgovoril mož. "Za kolibe so dobre, za nas pa so prave hiše šotori. Toda še najraje spimo na svežem zraku pod milim nebom in zvezdami."²

"Prepričan sem bil, da bo tako odgovoril, saj Tuaregi ne marajo hiš," doda vodja gradbišča. "In vendar takšna hiša, kot tale ..., z ometom iz zdrobljenega kamenja, iz jame duhov ... Poznaš to legendo? Ozri se tja, vidiš tisto žensko tam? Govori malo arabsko in malo francosko in lahko ti pove marsikaj zanimivega."

Pojasnim mu, da nimam časa, ker moram najti slikarja Sidija.

"Našla ga boš v bližini Azelouaza, kjer dela v neki grobnici," mi odvrne mojster. "Prepoznala ga boš po beli obleki in čeladi."

Sestopim po bližnjici in srečam otroke, ki me prosijo za sladkor in arašide. V torbi, v kateri prenašam svoje zvezke, imam tudi nekaj darilc, šivank, koščkov mila, lesenih kroglic in nekaj kock sladkorja, ki jim Tuaregi pravijo "narezan sladkor". Otrokom se zdijo kvadratasti koščki sladkorja bonboni. Nekaj jih podarim in od vsepovsod se pojavijo dečki s temnimi obrazi, deklice z lasmi, spletenimi v drobne kitke, in dekleta z nekakšnim čopom na vrhu glave. A zanje nimam ničesar več. Zavpijejo "*Oualou! Oualou!*" in se jezijo name.

Odidem naprej in se s težavo prebijam po pesku prek presušenega korita reke. Grem mimo skal in koč, v katerih živijo vojaki, in pridem na kraj, kjer dela slikar Sidi. Pravkar slika majhnega belega *mula-mulo*, svetega ptiča, na steno groba v obliki velikega jajca. Z njim je neki Tuareg, ki mi stopi naproti in me pozdravi po imenu: "Dober dan, Jeanne."

Le kako ve za moje ime? Moje začudenje pa je kratkotrajno, saj mož s pokritim obrazom pokaže na mojo platneno torbo, na kateri je moje ime izvezeno z arabskimi črkami: *djin, alif* in *noun*.³

"Teга Tuarega sem vprašal, kdo je mož, ki počiva v grobnici," reče Sidi. "Odgovoril mi je, da ne ve."

Gremo sedet nekoliko dlje: "Misli, da mu namenoma nočem povedati, a o tem nočem govoriti, saj se bojim, da bi to prineslo nesrečo. Ne smej se: mož, ki je pokopan v tej grobnici, v resnici ni mrtev, gre za kazen duhov z bele gore, z biserne jame. Če bi govoril o tem, ne bi mogel dokončati svojega dela, saj bi mi duhovi to preprečili."

"Kaj pa je biserna jama?"

"Ne morem ti povedati. Gre za ženske reči in samo one ti lahko kaj povedo."

²Tuareški rek pravi: "Hiša, prava hiša iz kamnov ali opek, je kot grobnica. Kdaj pa kdaj se da živeti v šotoru, še najbolje pa je spati pod milim nebom in gledati zvezdam v oči."

³Imena za arabske črke: J, A, N.

Potemtakem se bom morala v resnici obrniti na Tuareginjo, o kateri mi je govoril vodja delovišča. Imenuje se Tatenia.

Sklenem, da jo bom poiskala. Zavijem na ozko stezico, ki vodi na stopnišče, vklesano v skale: stopnice so različno visoke, nekatere so razpokane, druge razlomljene. Na vrhu stopnic se znajdem pred vrati koč, zgrajene iz vej in dnov pločevink. Skoznje vstopim na majhno dvorišče, koč na levi je kuhinja, na desni je hišica, do katere prideš skozi majhna vrata, pred katerimi je visoka stopnica: zdi se, kakor da vstopiš v hišo skozi okno. A tako vanjo ne morejo vanjo kače in škorpijoni. Tatenijina hiša je stala 65 frankov. V njej je ena sama, podolgovata in povsem temna soba. Strop je narejen iz palmovih debel in listov. Po tleh so pregrinjala, preproga in velika blazina namesto divana. Sredi sobe je pravokotna vdolbina, napolnjena s peskom in namenjena ognjišču. Luknja v stropu je dimnik.

Tatenia prižge ogenj, da bi skuhal čaj. Sicer ni lepotica, ima pa prefinjene obrazne poteze in prodorne oči.

Medtem ko se sklanja nad ogenj in piha vanj, da bi ga razvnela, ji zlati plameni osvetljujejo obraz in vrat. Pijeva odličen čaj z vonjem po meti. Tatenia je bogata ženska, saj ima celo služkinjo. Po ritualnem pozdravljanju me vpraša, ali poznam Hadjro.

“Ti je povedala svojo zgodbo?”

Ne odgovorim ji takoj, a Tatenia vztraja: “Zgodbo o svoji preteklosti, svoji mladosti, o začarani palači ...”

Še vedno molčim: kaj pa, če bi po moji krivdi vodnjaki v Djanetu nehali prepevati svojo milo pesem?

“Se bojiš, da bi se vodnjaki presušili, mar ne?” mi med smehom reče Tatenia. “Ne boj se, vse ženske poznamo to legendo. Hadjra jo pove vsaki, ki jo je pripravljena poslušati, in ji potem zabiča, da se je treba paziti maščevanja duhov.”

“Tatenia, ali poznaš legendo o biserni jami?”

“Nihče od mene ti je ne bi mogel bolje povedati, saj stanujem prav pred vhom vanjo. Obišči me jutri, jedli bova kus kus. A pridi sama, saj se zgodba o duhovih ne sme pripovedovati v navzočnosti moških.”

Ko stopim iz Tatenijine hiše, se že spušča noč. Večer je čudovit, nebo polno zvezd, mesec razsvetljuje najino pot, nenavadna pesem prihaja do naju: nekaj žensk prepeva ob spremstvu violine in bobna. Melodija bežno spominja na gregorijanske korale, s kratkimi verzi z vprašanjem in odgovorom, je enolična, a prijetna. V palmovem nasadu pod kočami prižigajo ognje, strma in bela steza, ki vodi k biserni jami, je obsijana z mesečino.

Noč je minila, obeta se lep in jasen, sončen dan. To jutro se odpravimo na goro. Odidemo skozi palmov nasad in pridemo do njenih pobočij. S pomočjo pohodnih palic se v manj kot eni uri povzpemo po zahtevni poti na goro. Vsi zasopihani za trenutek počijemo. Razgled je prečudovit: vrhovi in gore z ostrimi grebeni. Ogromne skale so patinirane z modro barvo in zastrte z nežnimi rožnatimi odtenki. Videti je, kakor da bi stale v ravnovesju vrh ožjih,

kakor bakle vitkih skal. Stopamo naprej skozi blodnjak skal, vse dokler ne pridemo do jame iz legende.

Nizka arkada, podprta s stebrom, označuje vhod v votlino in jo deli na dva dela. Če hočemo vstopiti, se moramo skloniti, v njej pa lahko stojimo. Notranjost je povsem bela, z zidovi in s stropom vred. Gre za mlečno belino z modrimi in rožnatimi odsevi in velikimi, kot kri rdečimi žilami, ki jih prekinja belina apnenca. Jama je velika in globoka in se na koncu zoži v nekakšen ozek hodnik, ki vodi v črno temo, kjer je videti, da pot izginja v notranjost zemlje. Zdaj razumem tuareško vraževerje, njihovo vero v duhove in legende, ki o njih pripovedujejo. Spustimo se po pobočju, kamenje se kotali pod našimi nogami.

Opoldne prispem k Tateniji in ji za darilo prinesem *douro*, star kovanec za pet frankov. Mlada Tuareginja se razveseli darila: skozi luknjo v novcu vdene vrvico iz antilopine kože, jo zaveže v pentljo in si kovanec namesti na čelo. V pričakovanju mojega obiska si je nadela ogrlice, svojo najlepšo vijoličasto tuniko, najbolj dragocene uhane. Roke ji krasijo zapestnice, na drobnih prstih nosi velike prstane in zdi se, da z vsem svojim okrasjem in blede modro tuniko razsvetljuje mrak v sobi.

Čez rogoznico razgrne prt in nanj položi krožnike in lesene žlice s pirografskimi vzorci. Kus kus je izvrsten. Kosilo se konča s sladico iz velikih in debelih datljev, ki so nekoliko manj okusni od tistih iz Soufa. Odlična kava naju spravi v dobro razpoloženje.

Ko si nekoliko odpočijeva, stopiva na majhno dvorišče, se usedeva v senco palme in Tatenia mi začne pripovedovati legendo.

“Veš, *Lalla*, gospa, kdo bi lahko pomislil, da vsa tista belina vodi na angelsko pot, v resnici pa pelje v domovanje duhov. Zdaj je november in to je njihov najljubši mesec. V tem času se pripravljajo na svoje divjaške plesse. In ravno novembra se je zgodilo nekaj, česar se še vedno živo spominjam, čeprav je odtlej preteklo že veliko let.”

Tatenia za trenutek obmolkne, nato pa nadaljuje: “Zgodbo so mi povedale moje prednice ...”

Nekoč, bilo je meseca novembra, je neka starka prišla po vodo prav semle, na začetek vzpona na goro. Bila je zelo revna, oblečena v cape, imela pa je tri prelepe mehove. Na izviru je napolnila vse tri, a polni vode so bili pretežki za njena stara ramena. Nihče ji ni bil pripravljen pomagati, kar je nenavadno, saj Tuaregi izkazujemo veliko spoštovanje do starejših. Kdor je starko vprašal, kam je namenjena, mu je pokazala belo stezico, ki se je vila med skalami proti biserni jami, in vsakdo, ki ji je hotel pomagati, si je v hipu premislil in zbežal. Vsi so namreč vedeli, da v tisti jami prebivajo duhovi, in so mislili, da je nemara tudi ona ena izmed njih.

Tako si je dala starka mehove na svoja ramena in se počasi odpravila po stezi, medtem ko je sonce obsijalo gorovje Tassili. Breme je bilo v resnici težko in vsake toliko se je morala ustaviti in si odpočiti. Ko je prišla do jame, se je že znočilo.

Tam je nameravala počakati, da bi se zdanilo. V žepu svoje dolge tunike je imela nekaj datljev, s katerimi si je lahko potešila lakoto.

Na tla je postavila breme, ga prislonila k beli steni jame in se odpravila k počitku. Naenkrat pa je zaslišala hrup, podoben zamolklemu bobnenju groma nekje iz daljave, sledilo pa mu je nemirno podrsavanje. Zaradi belega dima ni ničesar več videla, ovita je bila v belo tančico iz volnenih niti in čutila je, da se dviguje v zrak. Zaslišala je klice in uspelo ji je razločiti naslednje: "Ho, hii! Ho, hii! Nam, nam daj lepe mehove! Iščemo mehove, potrebujemo mehove ..."

Duhovi so zaplesali okoli nesrečne starke, poskakovali so po njenem telesu in jo odnesli daleč, daleč, vse do Assakaa, do tistih skalnatih gora, ki se dvigujejo v nebo in so zašiljene kakor izklesane fiale in obeliski.

Tam je bila globoka votlina, ki še zmerom obstaja, in vanjo so duhovi odložili ubogo starko, to neprevidnico, ki je mislila, da bo v biserni jami na varnem. Tam so jo tudi pustili. Vendar duhovi niso pomislili na to, da je bila votlina v bližini kamelje poti. V modri in zvezdnati noči je prišla mimo tuareška karavana in njen vodja je dal dvajsetim bojevnikom, ki so ga spremljali, znak za postanek. Kamele in možje so šli v zavetje votline. V trdi noči so pripravili šotorišče, raztovorili vreče ječmena, blaga, pregrinjala, prižgali so ogenj, da bi si skuhal čaj, in razpravljali o tem, kdo bi moral to noč stražiti. Vodja, mlad in pogumen mož, je dejal, da je prejšnjo noč spal on, zato naj se zdaj naspijo drugi. Da bi se zahvalil usodi, ki jim je naklonila zavetje pod skalo, je hotel votlini posvetiti verze, ki bi jih urezal na okraسته stene.

Tovariši so se strinjali. Popili so čaj in se odpravili k počitku. Ta, ki je ostal buden, je zanetil ogenj in začel potrpežljivo in večče vrezovati napis. Bil je vesel, da bo lahko zložil verze, v katerih bo ime njegove ljube, ki jo bo primerjal z najlepšo zvezdo.

Nenadoma je zaslišal jok, zaradi katerega se je zdrznil. So bili v jami duhovi? Ječanje je bilo vse glasnejše in mladenič je prekinil svoje opravilo. Ogenj je razsvetljeval votlino in razširjal svetlobo v vsak njen kotiček, tako da je Tuareg lahko opazil podolgovato podobo, zavito v bel plašč. Približal se ji je in se je dotaknil.

"Pri Alahu," je rekel, "saj to je človeško telo! Hitro, tovariši, pridite sem!"

V trenutku so bili vsi Tuaregi na nogah, čisto iz sebe zaradi odkritja njihovega vodje. Prerezali so vezi, ki so ovijale ubogo, bolj mrtvo kot živo starko, ji dali čaja in ji zatem nežno in zelo previdno v otrple ude vtrli mazila in nojevo olje, ki so ga imeli v bisagah. Naposled je starka prišla k sebi in so jo lahko vprašali: "Od kod prihajaš? Kdo si?"

"Prihajam iz biserne jame."

"Si ena izmed duhov?"

"Ne, vedela sem za ukleto votlino, a v to prekletstvo nisem verjela in sem – če povem po resnici – v njej poskušala najti zavetje. Mislila sem si: 'Kdo ve, ali je resnična zgodba o duhovih.' Ravno ko sem hotela zaspati, so pa prišli."

Ženska je svojim rešiteljem povedala, kaj se ji je zgodilo, povedala jim je o krutosti duhov in o tem, kako so jo prinesli v to skalnato zavetje, kjer je le dočakala svojo osvoboditev. Nato je rekla vodji: "El Aaliya, ti ne veš, kdo sem, toda jaz te poznam. Vem, da si častivreden mož, in prepričana sem, da bi lahko z nekaj pogumnimi možmi kaznoval zle duhove."

Medtem ko je starka govorila, se je začela spreminjati.

"Pojdite vsi skupaj v biserno jamo. Upam, da se vam bodo tam pridružili še drugi možje, ki vam bodo pripravljene slediti. Morajo vedeti, kaj se dogaja pod zemljo. Tebi, ki si me rešil, bom dala talisman: tale amulet, vdelan v krog iz karneola⁴ te bo naredil nevidnega vsakič, ko bo potrebno. Borite se do zadnjih moči, odkrijte, koliko duhov živi v votlini. Zdaj je november, na koncu meseca gredo ponoči naokoli in vsi v oazi se jih bojijo, še posebno otroci. Zdi se, da ugrabljajo tudi novorojenčke, ne da bi se tega pravočasno zavedli."

"Čudna ženska si," ji je odgovoril El Aaliya. "Praviš, da imaš talisman, ki me lahko naredi nevidnega, sama ga pa nisi uporabila ..."

"Nima moči nad mano. To, kar se je zgodilo, se je moralo zgoditi: morala sem izvedeti, ali v biserni jami v resnici živijo zli duhovi."

Kakor hitro je spregovorila te besede, od stare, umirajoče čarovnice ni ostalo ničesar več. Na njenem mestu se je pojavilo prelepo dekle, okrašeno z dragimi kamni.

"Dassine!" je vzkliknil vodja karavane.

"Umolkni!" mu je ukazala mladenka. "Ne spregovori niti besedice, saj tistemu, ki izda skrivnost, preti nevarnost: posušeni vodnjaki, beda in smrt. Imej zaupanje, nosi s sabo talisman. Prišla sem iz kraljestva dobrih duhov, da bi se borila proti zlim duhovom. Naj vas spremlja sreča."

Zaslišalo se je šuštenje svile in ob vhodu v votlino se je pojavila kamela, ki je odnesla ljubko prikazen.

Dva dni pozneje je karavana prišla do vznožja gore, na vrhu katere je bila biserna jama. Možje so se posvetovali in se odpravili v oazo, da bi našli še koga, ki bi jim priskočil na pomoč, a vsi so se bali. Zato se je El Aalyia obrnil na svoje tovariše: "Ker ste pogumni možje, vas prosim, da mi stojite ob strani. Pravkar sem izvedel, da so duhovi to noč ugrabili sedem novorojenčkov. Po polnoči se spustijo v divje plese, mi pa imamo dovolj pušk in streliva in bomo premagali te hudobce."

Tisto noč je bilo dvajset oboroženih mož ob vznožju gore. Opolnoči so vsi v oazi spali, El Aalyia in njegovi možje pa so bili budni, razvrščeni ob stezi, ki vodi k jami, skriti za gomilami zemlje. Naenkrat so zagledali belkasto svetlobo. Bila je skupina krilatih duhov, postavljenih v krog, tako da so tvorili venec na krivulji oboka jame. Nato se je pojavil blede zelen dim in peklenski pohod zlih duhov se je začel.

⁴ Karneolu pripisujejo zdravilne moči: proti boleznim krvi, za večjo sposobnost celjenja ran; uporaba tega kamna za okrasje je starodavna, nekateri v Afriki najdeni biseri iz karneola so stari tudi 6000 let. Tanfouk, talisman iz karneola, ki izvira iz Indije, so stoletja dolgo uvažali po svilni cesti, ki je prek Bagdada in Kaira vodila čez Saharo do izliva reke Senegal.

Bila so bitja, podobna zverem, z rogovi na glavah, s človeškimi rokami, namesto stopal pa so imela parklje. Nekatera so imela dolg rep, belo in svetleče se telo, eno oko zeleno, drugo rdeče.

Tuaregi so vsi prestrašeni zgrabili puške in začeli streljati. Duhovi so se začeli umikati in se zatekli v jamo, a takoj za njihovim umikom je začela z gore teči bela razbeljena lava. S sabo je valila težke bele skale, ki so se kotalile po pobočjih skupaj z ogromnimi kačami, prekritimi z bisernimi luskami.

“Bežite, bežite!” je zavpil El Aalyia svojim možem. “Sam imam talisman, ki me naredi nevidnega, in se lahko rešim.”

Streljanje je ponehalo. El Aalyia se je odpravil po beli stezi in prišel do biserne jame prav v trenutku, ko so se vanjo plazile zadnje bele kače. V prvem prostoru je bilo še nekaj duhov, ki so – ponosni, ker so se izkazali za nepremagljive – vstopali v rov na koncu jame. Tuareg, neviden zaradi talismana, jim je sledil in prišli so na majhno ploščad z zglaženimi belimi stopnicami. Šli so po njih navzdol, in ko so prišli do zadnje stopnice, so se znašli pred velikimi vrati, narejenimi iz istega kamna, kot je bila gora, nad njimi pa se je dvigal obok, okrašen z vklesanimi vzorci. El Aalyia je stisnil v pest svoj dragoceni talisman in začel hoditi vstric z duhovi, ki ga niso mogli videti. Vrata so se odprla in prikazal se je ogromen amfiteater, podoben notranjosti panja. Na njegovih stenah so bile biserne celice, v njih pa namesto medu majhne zibke, v katerih so spali dojenčki, ki so bili videti zelo zadovoljni. Bitja, bela kot prikazni, so plavala čez dvorano k zibkam in dojila otročičke.

V tistem trenutku se je neki duh obrnil k eni izmed prikazni in ji z vreščočim glasom dejal: “Za te novorojenčke smo mislili, da so mehovi, saj so bili ob boku spečih mater. Njihovo rjavo usnje nas je preslepilo. Iz njih bomo naredili duhove.”

Bela senca je zavzdihnila.

El Aalyia je hotel čim več izvedeti o palači demonov. Zato je sledil duhovom. Ker ga je pritegnilo žvrgolenje ptic, je vstopil v veliko sobo, ki jo je razsvetljevala luč, in osupel obstal pred nekim prizorom. Duhovi, ki so živeli v začarani gori, so bili večji rokodelci. Sredi jame je bil hodnik, na katerem so viseli beli obešalniki, in nanje so sedali ptiči s krili, ki so se bleščala kot biserna matica. Ptiči so poskakovali in poletavali sem in tja. El Aalyia je pomislil, da so bili tudi oni duhovi. Kaj bi sicer počeli tam? Na hodnik se je dalo priti po stopnicah: El Aalyia je šel po njih in se razgledoval po zgornjem nadstropju, ki je imelo stene okrašene z umetelnimi ornamentami, kakršne je moč videti v mavrskih palačah in mošejah. Nagnil se je čez balkon in videl, da so v dvorani, skozi katero je pravkar šel, mize, klopi in zofe, vse iz bele zemlje. Ko je že hotel iti naprej, je v neki odprtini zagledal pritajenega ptiča.

“Pri Alahu!” je zavpil. “Kaj pa ti tu počneš, mali *mula-mula*?”

“Ne bodi presenečen, El Aalyia,” mu je odgovoril sveti ptič. “Sem dobri duh, ki ga je sem poslala, sam-veš-kdo. Nihče ne ve, da sem tu, tako kot ne vedo zate. A bodi previden: na tem so, da te odkrijejo.”

Tuareg mu je zašepetal: "Saj imam vendar talisman!"

"Čaka te neboleča, a huda preizkušnja," mu je rekel *mula-mula*. "Toda ne boj se, ob tebi bom."

V tistem trenutku sta zaslišala razbijanje. El Aalyia je zapustil ptiča, ki je še dodal: "Dassine ti bo vlila poguma."

"Dassine," je pomoledoval Tuareg, "dobra vila, reši me."

El Aalyia je kljub svoji vznemirjenosti hotel iti dalje in odkriti skrivnost gore. Odšel je v smeri, iz katere je slišal udarce kladiva, ki so odmevali po vsej votlini. Spustil se je po stopnicah globlje v nedrje zemlje in tla so postala bolj vlažna. Šel je pod arkado, za katero se mu je zdelo, da je narejena iz nenavadne snovi. Le kaj bi to lahko bilo? Bili so mehovi! Tako dobro zloženi in zvezani drug z drugim so dajali arkadi videz črnega kamna, ki je bil bleščeč kot gore. Kraj je bil zavit v mrak. El Aalyia je začutil majhno težo na rami: bil je *mula-mula*.

"Tukaj sem, s tabo bom šel," mu je zašepetal ptič. "Ne boj se."

Ko je Tuareg pustil temno votlino za sabo, je prišel v podolgovato sobo, okoli katere se je vil hodnik. Na sredi je bil bazenček s čisto in prosojno vodo. Na obeh straneh so bile nakopičene velike količine bele zemlje v globokih kotanjah, in v njih so duhovi delali z veliko vnemo, medtem ko jih je vodja priganjal: "Hitro, končajte že zofo, saj prihaja naša kraljica, ki je slišala strele in bi rada vse izvedela o napadu, ki smo ga prestali to noč. Naj bo preklet tisti, ki si je drznil vdreti v našo skrivnost."

El Aalyia se je kar zdrznil.

Ko so duhovi dokončali belo zofo, ki je bila luknjičasta kakor čipka, so jo kar se da previdno odnesli na konec dvorane. Nato so potrkali na vrata, ki so se odprla v dvoranico z belimi niskimi stoli, prekritimi z blazinami. Po tleh so bile mehke preproge, majhne lončene svetilke so razsvetljevale prostor z modro svetlobo, zaradi česar je bilo vse še bolj skrivnostno. Duhovi so zofo postavili na ploščad, pred katero je bilo nekaj stopnic, delno prekritih z belim krznom, in tako je bila videti kot prestol. S stropa se je spustil kot koprena lahek velik zastor iz lian, ki je zaščitil kraljevski prestol.

Duhovi so se – potem ko so pospravili svoja orodja – okopali v bazenčku s čisto vodo in si nadeli dragulje preprostih oblik. Zaslišal se je udarec na gong. Ubogi El Aalyia se je kar opotekel.

"Pogum," mu je rekel *mula-mula*, "še si neviden."

Zaslišala se je zelo nežna glasba in zastor iz lian se je razprl. Na zofi je ležalo najlepše bitje, kar jih je El Aalyia kdaj videl, oblečeno v tuniko iz biserne matice, njegovi dragulji so bili iz majhnih belih školjk, dolgi črni in valoviti lasje so mu padali na ramena, na glavi je nosilo krono iz biserov, njegove oči, obrobljene s črnim prahom, so bile zelene in nežne. Vsaka podrobnost tega popolnega bitja je izžarevala milino. Dekle pa je kljub temu spregovorilo z ukazovalnim glasom: "Kaj se je zgodilo to noč?"

“Gospodarica, kljub naši slavi, da smo nepremagljivi, si je nekdo drznil streljati v naše bivališče. Vendar pa se je bela, kadeča se zemlja zlila v razpenjenih hudournikih na napadalce, ki so se zato umaknili.”

V tistem trenutku je postal El Aalyia viden: izgubil je talisman.

Boginja je nadaljevala: “Zbežali so vsi razen enega. Poglejte Tuarega.”

Grozeče je vstala in ukazala: “Ujemite ga! Zakopljite ga v glino, tako ga zazidajte, da se ne bo mogel rešiti, in ga vrzite čez zunanje obzidje ob vhodu v votlino. Postal bo kamnit blok in se odkotalil v dolino.”

El Aalyia je začutil, da se je nekaj dotaknilo njegovega ušesa.

Duhovi so ulovili ubogega Tuarega, odšli po mehove, napolnjene z vodo, odnesli El Aalyia na gradbišče in začeli pripravljati *timchent*, snov, ki se zelo hitro strdi. Ujetnik se je moral uleči na tla, nato so ga povaljali po malti in prekrili s *tabariqom*, belo zemljo. Kmalu se je spremenil v nekakšno debelo jajce, podobno kupolam, ki prekrivajo grobove svetih mož. Boginja je vse to brezčutno opazovala.

Po opravljenem delu so duhovi zaplesali okoli ubogega El Aalyia in ga po ukazu odnesli iz jame. Ko so premagali vse ograde, so končno prišli do izhoda.

Tatenia za trenutek zastane in mi pokaže temno razpoko, ki označuje vhod v votlino.

“Poglej, prav tja so ga vrgli.”

“In kaj se mu je zgodilo potem?”

“Grobica se je z gore odkotalila po pobočju, poletela prek vrtov in pristala ob vznožju tistih skal. Slikar Sidi je to jutro naslikal na platno prav El Aalyijev grob.”

“Zdaj razumem vznemirjenje Tuarega, ko je zagledal sliko. A povej mi zgodbo do konca.”

“No, nadaljevanje je tako ...”

El Aalyia v resnici ni bil mrtev: *mula-mula* ga je obvaroval. Vsako noč mu je prinašal sadje in vodo. Neka ženska je šla spat na njegov grob, da bi molila za njegovo dušo, in prikazal se ji je živ in zdrav, odpeljal jo je na kraj, ki ga je poznal le on, in se z njo poročil, potem ko ji je razkril skrivnost biserne jame. Pojasnil ji je tudi, zakaj izginja toliko novorojenčkov in zakaj kradejo mehove: duhovi, ki delajo v jami, nimajo posod za prenašanje vode in zato prihajajo ponje na površje. Pri tem pa, čeprav so bistri in prebrisani, zamenjujejo novorojenčke za majhne mehove, saj s svojimi dvobarvnimi očmi ne vidijo dobro, in ko se dotaknejo gladke, nekoliko vlažne in prepotene kože dojenčkov, mislijo, da je usnje mehov.

Ta razlaga je žensko sicer prepričala, ni pa je pomirila: “Ali lahko kaj storimo? Bodo še naprej ugrabljali dojenčke?”

El Aalyia se je za trenutek zmedel, nato pa ji je odgovoril: “Spomnil sem se nečesa: lahko bi naredili vreznine na hrbtih novorojenčkov.”

Ženska ga je osuplo pogledala.

“Duhovi imajo radi vodo,” ji je razložil El Aalyia, “prav tako jo potrebujejo kakor mi, in prav tako jih muči žeja. Ko otročiček spi poleg matere, se duhovi motovilijo okoli njega in vidijo mehko in temno telesce, pokrito z nečim. Verjamejo, da je meh, poln vode, s katero naj bi si bolna mati blažila vročico, in otroka odnesejo. Če pa bi na otrokovem hrbtu videli vreznine, bi mislili, da je meh že preluknjan, in ga zato ne bi odnesli. Ko bodo otroci odrasli in bodo nekateri izmed njih umrli, bodo ljudje pomislili, da se je to zgodilo zaradi kakšne bolezni, v resnici pa so jih duhovi uročili. Če pa boste svoje sinove in hčerke navadili na to, da bodo jedli belo zemljo iz biserne jame, bodo njihova lica postala zamazana in duhovi si jih ne bodo upali napasti, saj bodo verjeli, da imajo opravka z lastnimi brati iz bele gore, ki se po delu niso imeli časa umiti.”

Čim je Tuareg vse to pojasnil, so se zaslišali lahkotni koraki po skalovju gore: bili sta deklici, ki ju je spremljala zastrta ženska. El Aalyia se je zbal, da je povedal preveč, a se je pomiril, ko je opazil na belem vrhu grobnice malega *mula-mulo*. Če je bil sveti ptič tam, se mu ne more zgoditi nič slabega. V mraku noči se je ženska pojavila na gorski stezi, obdana s svetlobo. Tančica ji je zdrsnila na tla.

“Dassine!” je zavpil El Aalyia.

V mraku se je zaslišal hrup karavane na begu, nato se je spet vse umirilo in grobnica se je za zmerom zaprla.

“Tako,” konča Tatenia. “To je legenda o biserni jami. Izvedeli smo jo od Hadjre, ki jo je izvedela od Zine, psice-prikazni.”

Pripovedovalka ploskne z rokami, da bi priklicala služkinjo: “Pripravi čaj in prinesi svojega zadnjega dojenčka.”

Služabnica se je vrnila z otrokom v naročju, spremljala pa ju je deklica, ki je imela obraz zamazan z nekakšnim belim prahom, okoli ustnic strjen v debelo skorjo. Tatenia je vzela v roke otročička, mu nežno privzdignila majhno tuniko in pokazala brazgotine na njegovih lopaticah.

“Vidiš,” mi je rekla, “lahko bi bil podoben tudi mehu, vendar preluknjanemu ...”

Iz italijanščine prevedel Vasja Bratina